

SLOVENSKÁ LEKÁRSKA KOMORA

Račianska 42/A, 831 02 Bratislava

Tlačová správa

Bratislava, 14. 12. 2017

System elektronického zdravotníctva ezdravie – očakávaní a realita

System elektronického zdravotníctva sa na Slovensku pripravuje roky. Dva týždne pred jeho celoplošným povinným spustením je na mieste otázka, či je pripravený tak, aby mohol fungovať vo všetkých ambulanciách, ako stanovuje zákon.

Odborné i stavovské organizácie lekárov konštatujú, že systém eZdravie na fungovanie vo všetkých ambulanciách ani zďaleka pripravený nie je. Situácia je vážna, pretože lekári nesú prívysoké riziko v podobe sankcií. Zákon totiž vyžaduje povinné pripojenie všetkých ambulancií k 1.1.2018 pod hrozbou udelenia pokuty, ktorá vedie k zákazu výkonu lekárskej praxe na Slovensku.

„S kolegami zo Slovenskej lekárskej komory (SLK), Slovenskej spoločnosti všeobecného praktického lekárstva (SSVPL), Zväzu ambulantných poskytovateľov (ZAP) a Lekárskeho odborového zväzu (LOZ) sa zhodujeme, že jednotný elektronický systém má svoje jednoznačné výhody i opodstatnenie. Problémom však ostáva súčasný stav platnej legislatívy, technická a personálna príprava tohto projektu pár dní pred jeho spustením. A v neposlednom rade pre nás lekárov, ale i ostatných zdravotníkov sú sankcie absolútne neprijateľné. Dovolím si tvrdiť, že môžu úplne paralyzovať nábeh systému eZdravie, ale predovšetkým jeho samotnú realizáciu. Tak isto môže spôsobiť dôsledky, ktoré nebudeme vedieť už napraviť. Preto apelujeme, aby sa všetci kompetentní začali zaoberať nami načrtnutými problémami ešte pred 1. januárom 2018, teda pred obligatónym zavedením elektronického zdravotníctva. Pevne veríme, že vzájomným kompromisom, spočívajúcim v postupnom nábehu tohto projektu, bez sankcií, ale naopak s podporou štátu, by sa nám mohlo podariť dostať projekt eZdravie do štádia jeho akceptácie a trvalej aplikácie v prospech nás všetkých – zdravotníkov, pacientov, poisťovne, štátu,“ uvádza MUDr. Marian Kollár, prezident SLK.

Lekári nie sú prekážkou

Lekári ústretovo dodržiavajú štátom nariadený postup - požiadali o preukazy ePZP a čakajú na pridelenie PINu. V procese prípravy upozorňovali NCZI na nedostatky, vďaka čomu sa upravilo množstvo praktických funkcionalít. Napriek tomu systém stále obsahuje nedostatky, ktoré negatívne ovplyvňujú jeho zavedenie.

„Lekári potrebujú istotu, že budú môcť poskytovať zdravotnú starostlivosť pacientom v plnom rozsahu aj počas zavádzania systému a že časť ambulancií nebude nútená ukončiť svoju činnosť“, hovorí MUDr. Peter Makara, prezident SSVPL a pokračuje: *„Všeobecní praktickí lekári radi poskytnú potrebnú súčinnosť pri zavádzaní systému, pokiaľ ezdravie*

zefektívni našu prácu a odbremení nás od administratívnej záťaže. Tak, ako je systém pripravený teraz, neumožňuje nám viac času venovať pacientom, práve naopak. “

Slabé miesta systému eZdravie

SSVPL upozorňuje na konkrétne rizikové body:

Technická príprava systému - Softvérové firmy sa sťažujú na príliš krátke obdobie na inštaláciu ambulantného softvéru a v predstihu kritizovali aj nedostatok času na testovanie systému. NCZI potvrdilo, že záťažové testy neprebehli. Systém sa teda naozaj odskúša až počas reálnej prevádzky ordinácie a nedostatky si „odnesie“ plná čakáreň pacientov a vystresovaný lekár. Nejasné je aj zabezpečenie pomoci lekárom pri možných výpadkoch siete a technických ťažkostiach.

Manažment ambulancií a kompetencie sestry – Jednotný termín povinného pripojenia (1.1.2018) neumožňuje adaptačný proces, ktorý lekári potrebujú, aby nastavili chod ambulancie na nový systém. Chýba úprava a zákonné zosúladenie kompetencií sestry, aby mohli vykonávať rovnakú činnosť, ako doteraz. Súčasný stav v podstate vyraduje zdravotnú sestru z väčšiny prác v ambulancii. Nie je ani jasné, ako bude praktický lekár postupovať pri návšteve imobilného pacienta, alebo v zariadení sociálnej starostlivosti, ani pri zastupovaní, či počas obdobia, keď pacient zmení lekára.

Rozdielna úroveň digitálnej zručnosti lekárov a technického vybavenia ambulancií – Nezohľadňuje sa fakt, že lekári sú laickí užívatelia IT technológií a dĺžka obdobia, potrebná na zvládnutie systému je individuálna. Rozdielne technické vybavenie ambulancií nie je vždy kompatibilné s požiadavkami systému eZdravie. Kto lekárom uhradí náklady na výmenu ich informačnej techniky, ktorá spĺňa zákonnú podmienku, aby boli pripojení na internet, ale nespĺňa podmienky na pripojenie k systému eZdravie?

Legislatívne nastavenie a neprimeranosť sankcie za nepripojenie k systému – Zákon o povinnom pripojení k systému eZdravie vyžaduje pod hrozbou sankcie nariadenie, o ktorom sa dopredu vie, že ho nebude možné splniť. Pokuta za nepripojenie vedie k zrušeniu registrácie lekára v príslušnej komore, čo znamená zákaz vykonávať lekársku prax na Slovensku. Vykonávanie praxe lekára pritom nie je podmienené dosiahnutím určitého stupňa digitálnej zručnosti ani presnou špecifikáciou počítačového vybavenia ambulancie. Nemá sa pokutovať, ak sa lekár nepripojí z objektívnych príčin – chýba však ich vymedzenie. Namiesto sankcie by mal štát poskytnúť diferencovaný prístup, pomoc vo forme školení a motivačnú bonifikáciu.

Výber dodávateľa inštalácie a správy ambulantného softvéru – Sankcie za nepripojenie budú znášať lekári, hoci inštaláciu softvéru nevedia časovo ani inak ovplyvniť. Nepoznajú finálny produkt (ambulantný softvér) tak, aby vedeli vybrať najefektívnejšieho dodávateľa a skutočne potrebný rozsah IT služieb, kompatibilných so systémom. Nemajú možnosť porovnať kvalitu a cenu. Štát vlastne prikazuje vybrať a zaplatiť cenu stanovenú softvérovými firmami na základe jediného kritéria – dodanie služby v extrémne rýchlom termíne. Lekári od štátu nedostali ani poradenskú, ani inú pomoc.

Naplnia sa očakávania pacientov?

Pacienti od zavedenia systému eZdravie očakávajú jednoduchú vec. Ušetrenie svojho času, menej vysedávania v plnej čakárni a koniec prenášania informácií na papieri od jedného lekára k druhému. Očakávajú tiež ušetrenie lekárovho času a predpokladajú, že lekár sa im bude viac venovať. MUDr. Jana Bendová testovala v pilotnom projekte systém eHealth a patrí medzi prvých lekárov, ktorí sú k systému eZdravie už pripojení. Podľa nej sa očakávania pacientov zatiaľ nenaplnia: „*Systém eZdravie, tak ako je nastavený teraz, lekára zdržiava a odpútava jeho pozornosť od samotného vyšetrenia. Keď prirátame fakt, že sestra*

všeobecného lekára nebude môcť vykonávať polovicu úkonov, ktoré doteraz vykonávala, administratívna a časová záťaž lekára stúpnu ešte viac. “

K ohlasovaným benefitom eZdravia patrí veľká úspora financií. Pacienti aj lekári očakávajú, že ušetrené zdroje budú do zdravotníctva vrátené a efektívne použité na zvýšenie kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti. Či sa tak stane, lekári nevedia, môžu len dúfať, že zodpovedné inštitúcie prejavia vysokú mieru zodpovednosti. Onedlho sa ukáže, či je spoločné očakávanie pacientov a lekárov reálne.